

RTU studiju kurss "Veselība un slimības, pirmā palīdzība"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA0377
Nosaukums	Veselība un slimības, pirmā palīdzība
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Svetlana Lanka - Lektors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kurss sniedz pamatzināšanas par cilvēka veselību, biežāk sastopamajām slimībām un to ietekmi uz indivīda sociālo funkcionēšanu. Kurss iepazīstina ar veselības aprūpes sistēmu, medicīniskās dokumentācijas nozīmi un sadarbības iespējām starp veselības aprūpes un sociālā darba speciālistiem. Īpaša uzmanība tiek pievērsta sociālā darbinieka lomai veselības jomā – gan darbā ar klientiem hronisku un akūtu slimību gadījumos, gan rehabilitācijas un veselības veicināšanas procesos. Kurss ietver arī praktiskās nodarbības pirmās palīdzības pamatu apgūšanā – dzīvības glābšanas algoritmi, trauma aprūpe, neatliekamās situācijas un rīcība ārkārtas gadījumos. Studenti apgūst gan teorētiskās zināšanas, gan praktiskās iemaņas, kas nepieciešamas drošai un profesionālai rīcībai ārkārtas situācijās līdz medicīnu ierašanās brīdim.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis: Attīstīt studējošo profesionālās kompetences sociālā darba kontekstā, izprotot veselības un slimību nozīmi indivīda sociālajā funkcionēšanā, kā arī nodrošināt praktiskas iemaņas pirmās palīdzības sniegšanā, veicinot gatavību reaģēt ārkārtas situācijās un sadarboties starpdisciplinārā vidē. Studiju kursa uzdevumi: Zināšanu un izpratnes kompetences: Izprast cilvēka veselības pamatprincipus un biežāk sastopamās slimības sociālā darba praksē. Apgūt veselības aprūpes sistēmas struktūru un tās saistīti ar sociālo darbu. Iegūt zināšanas par slimību sociālajām sekām un klienta vajadzību novērtēšanu veselības krīzēs.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Organizācija: Patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās. Uzdevumi tiek izvirzīti atbilstoši kursa tematiskajam plānam un iestrādāti e-studiju vidē. Darbu izpildes termiņi ir saskaņoti ar docētāju un iekļauti kursa grafikā. Daļa no patstāvīgajiem darbiem tiek prezentēta semināru vai praktisko nodarbību laikā. Uzdevumi: Teorētiskā literatūra un analīze: Izlasīt norādīto literatūru par veselības, slimību un pirmās palīdzības tēmām. Sagatavot kopsavilkumu vai atbildes uz refleksijas jautājumiem. Gadījuma analīze: Izvērtēt konkrētu gadījumu (klienta aprakstu) veselības krīzes situācijā. Identificēt sociālā darbinieka iespējamo rīcību un sadarbības iespējas ar veselības aprūpes iestādēm. Iepazīties ar pirmās palīdzības algoritmiem un sagatavoties praktiskajam pārbaudījumam (piemēram, atdzīvināšanas, elpceļu atbrīvošanas, asiņošanas apturēšanas metodes). Prezentācija vai īss ziņojums: Sagatavot prezentāciju par kādu kursa tēmu (piemēram, hronisku slimību ietekme uz sociālo funkcionēšanu, veselības veicināšana sabiedrībā). Refleksijas darbs: Sagatavot īsu rakstisku darbu par savu lomu kā topošajam sociālajam darbiniekam, strādājot ar klientiem veselības krīzē. Vērtēšana: Patstāvīgais darbs tiek vērtēts atbilstoši kvalitātei, atbilstībai uzdevumam, analītiskajam dziļumam un spējai sasaistīt teoriju ar praksi.

Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1. Martinsone, K., Sudraba, V. (2019). Veselības psiholoģija. Rīga, RSU 2. Martinsone, K., Sudraba, V. (2016). Veselības psiholoģija. Rīga, RSU 2. Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests (atjaunināts 14.12.2021.). Pirmās palīdzības apmācības programmu vadlīnijas. Pieejams https://www.nmpd.gov.lv/lv/pirmas-palidzibas-apmacibas-programmu-vadlinijas Papildu/Additional: 1. Lazovskis, I. Klīniskie simptomi un sindromi. Medicīnas apgāds 2001.-1183 lpp. 2. Logina, I. (2013). Sāpes. Rīga, SIA Medicīnas apgāds 3. Lejnieks, A. (2012). Klīniskā medicīna. Rīga, SIA Medicīnas apgāds 4. Liepiņa, Z. (2019). Hronisku slimību pacientu vadīšana primārajā veselības aprūpē, rehabilitācija iespēju, rezultātu un tehnisko palīgīdzekļu pielietojuma izvērtēšana. Pieejams https://talakizglitiba.lv/sites/default/files/2020- 5. Doctus. Žurnāls ārstiem un farmaceitiem. SIA izdevniecība PILATUS. 6. American Red Cross. (2021). First aid/CPR/AED participant's manual (7th ed.). StayWell. 7. World Health Organization. (2022). Emergency care systems for universal health coverage: Ensuring timely care for the acutely ill and injured. https://www.who.int/publications/i/item/9789240061749 → Globālais skatījums uz neatliekamo palīdzību. Citi informācijas avoti/Other sources of information: 1. Neatliekamā medicīniskās palīdzības dienests. Pirmā palīdzība. Pieejams Organization. (2022). Emergency care systems for universal health coverage: Ensuring timely care for the acutely ill and injured. https://www.who.int/publications/i/item/9789240061749 → Globālais skatījums uz neatliekamo palīdzību. 2. World Health Organization. (2022). Emergency care systems for universal health coverage: Ensuring timely care for the acutely ill and injured. https://www.who.int/publications/i/item/9789240061749 → Globālais skatījums uz neatliekamo palīdzību. https://eveseliba.gov.lv/sakums/informativie-raksti https://www.spkc.gov.lv/lv/informativie-materiali
Nepieciešamās priekšzināšanas	Sociālā likumdošana, Sociālais darbs ar individu, sociālā darba teorijas, bērna un ģimenes tiesības.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienēs studijas		Nepilna laika neklātienēs studijas	
	Kontakst stundas	Patstāv. darbs	Kontakst stundas	Patstāv. darbs
1. Ievads veselības un slimību tematikā. Veselības jēdziens un dimensijas (bioloģiskā, psiholoģiskā, sociālā). Slimība kā bioloģisks un sociāls fenomens. Sabiedrības veselības jēdziens un nozīme sociālajā darbā.	4	6	2	8
2. Veselības aprūpes sistēma Latvijā un sociālā darba loma tajā. Veselības aprūpes struktūra un pakalpojumu pieejamība. Sociālā darbinieka sadarbība ar veselības aprūpes institūcijām. Veselības aprūpes profesionāļu komanda un sociālā darbinieka vieta tajā.	4	8	2	10
3. Biežāk sastopamās slimības un to ietekme uz sociālo funkcionēšanu. Hroniskas un akūtas slimības (sirds un asinsvadu, diabēts, onkoloģija u.c.). Garīgās veselības traucējumi. Veselības problēmu sociālie aspekti.	6	8	2	10
4. Veselības krīzes un sociālā darbinieka iesaistīšanās Krīzes situāciju atpazīšana un novērtēšana. Atbalsta sniegšana klientam slimības vai veselības zaudējuma gadījumā. Pāreja no ārstēšanās uz rehabilitāciju un sociālo integrāciju.	4	8	2	10
5. Veselības veicināšana un profilakse sociālajā darbā. Sabiedrības veselības veicināšanas stratēģijas. Sociālā darbinieka loma veselības izglītošanā. Preventīvais darbs dažādās mērķgrupās (bērni, seniori, riska grupas).	4	8	2	10
6. Pirmās palīdzības pamati: teorija un prakse. Pirmās palīdzības nozīme un tiesiskais regulējums. Rīcība dzīvībai bīstamās situācijās (elpošanas apstāšanās, sirdsdarbības apstāšanās, bezsamaņa) Trauma aprūpe: asiņošana, apdegumi, lūzumi. Aizīršanās, epilepsijas lēkmes, alerģiskas reakcijas.	4	8	2	10
7. Praktiskās nodarbības pirmās palīdzības sniegšanā. Dzīvības glābšanas algoritmi (ABC shēma). Praktiskie vingrinājumi: mākslīgā elpināšana, spiediena pārsēji, stabilā sānu pozīcija u.c. Situāciju simulācijas un rīcības algoritmu apguve.	4	4	2	6
8. Ētiskie un juridiskie aspekti pirmās palīdzības sniegšanā. Atbildība un pienākums sniegt palīdzību Drošības aspekti un paš aizsardzība	2	2	2	4
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
--------------------------------	------------------------------

Zināšanas: Izprot cilvēka veselības un slimību pamatprincipus, to ietekmi uz indivīda sociālo funkcionēšanu. Pārzina veselības aprūpes sistēmas struktūru Latvijā un sociālā darbinieka vietu tajā. Iegūst zināšanas par biežāk sastopamām slimībām un to sociālajām sekām. Zina pirmās palīdzības sniegšanas pamatprincipus un rīcību dzīvībai bīstamās situācijās. Prasmes: Spēj analizēt klienta veselības stāvokļa ietekmi uz sociālo situāciju un nepieciešamo atbalstu. Spēj sadarboties ar veselības aprūpes speciālistiem starpdisciplinārā komandā. Spēj pielietot pirmās palīdzības pamata iemaņas praktiskās situācijās (elpošanas atjaunošana, asiņošanas apturēšana, trauma aprūpe u.c.). Spēj rīkoties atbildīgi un droši neatliekamās situācijās, ievērojot ētikas un likuma normas. Kompetences: Demonstrē gatavību sniegt atbalstu klientiem veselības krīzēs, ievērojot profesionālās ētikas principus.	Vērtēšanas metodes: Teorētiskais tests – Pārbauda zināšanas par veselības un slimību jēdzieniem, veselības aprūpes sistēmu, pirmās palīdzības principiem. Praktiskais pārbaudījums pirmās palīdzības sniegšanā – Situāciju simulācijas, kur students demonstrē prasmes reaģēt ārkārtas situācijā. Gadījuma analīze – Klienta situācijas izvērtēšana veselības kontekstā, sociālā darbinieka rīcības plāna izstrāde. Prezentācija vai ziņojums par kursa tēmu – Prasme analizēt konkrētu tēmu, sagatavot un pasniegt strukturētu informāciju. Refleksijas darbs – Studenta pārdomas par savu profesionālo lomu, attieksmi un kompetencēm veselības un pirmās palīdzības jomā.
--	--

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Praktiskais pārbaudījums pirmās palīdzības sniegšanā	25
Gadījuma analīze	20
Prezentācija vai ziņojums	15
Teorētiskais tests / eksāmens	40
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	